

Keuzes maken in je digitale leven

www.data-detox.nl

Omschrijving

Whatsapp, Gmail, Google Zoeken - we gebruiken deze apps en tools omdat iedereen ze gebruikt en omdat... Zijn er nog meer redenen? In deze workshop kun je kritischer gaan nadenken over de tools die je gebruikt, welke vragen je zou moeten stellen en waarom de antwoorden belangrijk zijn. Je maakt ook kennis met een aantal alternatieve chat-apps, e-mailprogramma's en zoekmachines waarmee je meer controle hebt over je eigen data.

Tijdsduur

60 minuten.

Ideaal aantal deelnemers

Minimaal 4.

Leerdoelen

Kennis

- Weten hoe je tools en diensten in grote lijnen kunt beoordelen met behulp van kernbegrippen zoals open source, eigendomsrecht, en vestigingslocatie van de eigenaar/het bedrijf.
- Inzicht in de belangrijkste verschillen tussen "mainstream" en "alternatieve" tools en diensten, en tussen de verschillende tools in deze categorieën.
- Weten dat er alternatieven bestaan voor de huidige mainstream media, technologieën en sociale mediaplatforms: organisaties uit de derde sector en maatschappelijke groepen dragen al lange tijd bij tot de ontwikkeling van technologieën en alternatieven.

Vaardigheden

- Een aantal belangrijke tools kunnen beoordelen aan de hand van een lijst met vragen en criteria, die kunnen worden gebruikt om zowel mainstream als alternatieve tools te beoordelen.

Redenen

- Als gebruiker moet je kiezen welke informatie je wilt beschermen. Wil je je identiteit, sociale netwerk, content of locatie beheren? Als je het ene beschermt, kan het andere zichtbaar worden.

Oude en nieuwe kennis

- Kader om keuzes te kunnen maken over welke tools en diensten je wilt gebruiken en ondersteunen.
- Er zijn alternatieven voor bijna iedere commerciële mainstream tool.
- Veel alternatieven zijn gemakkelijk in het gebruik en eenvoudig om naar over te stappen.
- Alternatieven hebben bijdragen nodig: ben je bereid je steentje bij te dragen?
- Alternatieven gebruiken betekent dat je bijdraagt aan een ecosysteem van technologische diversiteit.

Overzicht

1. Inleiding (10 min.)
2. Maak een overzicht van de tools en diensten die de deelnemers gebruiken
3. Vraag de deelnemers criteria voor het gebruik van tools te noemen
4. Maak een overzicht van de criteria
5. Brainstorm over alternatieven
6. Afronding (10 min.)

Referenties

- Appcenter (MyShadow.org, Tactical Tech)
<https://myshadow.org/appcentre>

- Alternatieve chat-apps (MyShadow.org, Tactical Tech) <https://myshadow.org/alternatievechatapps>
- Alternatieven voor Google (MyShadow.org, Tactical Tech) <https://myshadow.org/alternativestoogle>
- Alternatieve e-maildiensten (MyShadow.org, Tactical Tech) <https://myshadow.org/alternatieveemail>
- Tools (Security inbox, Tactical Tech) <https://securityinbox.org/en/tools>
- Tools voor mobiele telefoons (Security inbox, Tactical Tech) <https://securityinbox.org/en/mobiletools>

Benodigde materialen en apparatuur

- flip-over
- markeerstiften
- pennen

Downloads:

Om inspiratie op te te doen over de criteria kun je fold-outs en rasters downloaden:

- Fold-out alternatieve chat-apps https://data-detox.nl/wp-content/uploads/2020/01/choosingtools_chatapps.pdf
- Blanco alternatieven-raster https://data-detox.nl/wp-content/uploads/2020/01/choosingtools_emptyframework.pdf

Voorbereiding

1. Bedenk diensten die handig zijn voor kleine groepen.
2. Bedenk basiscriteria die belangrijk zijn voor het kiezen van een tool.
3. Bereid een lijst voor met alternatieven voor e-mail, berichten-apps, browsers en zoekmachines.

Stappen

Stap 1: Inleiding (10 min.)

1. Vertel kort iets over jezelf en de les, doe een voorstelrondje en laat de deelnemers antwoord geven op de volgende vragen:
 - Welke communicatie-apps gebruik je en waarom gebruik je juist deze apps?
 - Wat wil je in deze les leren? Schrijf op welke apps de deelnemers gebruiken en waarom ze die gebruiken.
2. Houd de verwachtingen van de deelnemers in gedachten als je een kort overzicht geeft van wat je gaat behandelen (en wat niet), noem de doelstellingen en vertel hoeveel tijd jullie daarvoor hebben.
3. Stel de spelregels vast. Voorbeelden: wees respectvol (er is telkens één persoon aan het woord, zorg dat iedereen meedoet, speel niet met je telefoon of laptop als er iemand praat), privacy is belangrijk (neem geen foto's zonder het te vragen), domme vragen bestaan niet.

Stap 2: Criteria bedenken (25 min.)

Dit is een oefening om criteria te bedenken voor het kiezen van tools en diensten. Je kunt de oefening beginnen met een discussie over de redenen dat mensen kiezen voor bepaalde gezonde producten, een bepaalde energieleverancier of een bepaalde mobiele provider. Waarschijnlijk noemen de deelnemers redenen zoals kosten, betrouwbaarheid, de enige provider in mijn regio. Koppel deze redenen aan de redenen dat ze hun favoriete app zijn gaan gebruiken.

Met deze oefening proberen we de logica die we gebruiken bij het kiezen van offline producten, wat we heel vanzelfsprekend doen, ook toe te passen op online tools en diensten.

Splits de groep op in kleine groepjes. De grootte van de groepjes is afhankelijk van het aantal deelnemers. Geef ieder groepje één van de volgende diensten:

- E-mail
- Berichten-apps
- Browsers en plug-ins voor browsers
- Zoekmachines

Laat de groepjes het volgende bespreken:

- Welke verschillende diensten zijn er (namen van de diensten)?
- Welke criteria zijn belangrijk bij het kiezen en gebruiken van een dienst?
- Wat zou een reden zijn om te stoppen met het gebruiken van een dienst?

Ieder groepje doet verslag aan de rest van de groep. De trainer noteert de criteria die de groepjes hebben bedacht. Als alle groepjes verslag hebben gedaan, voegt de trainer de criteria toe die nog ontbreken. Bijvoorbeeld:

- Open source?
- Van wie is de app?
- Waar is het bedrijf gevestigd? (Onder welke jurisdictie valt de data?)
- Wat is het bedrijfsmodel van het bedrijf?
- Kun je de dienst anoniem gebruiken? (Kun je een nepaccount aanmaken? Is de dienst gekoppeld aan je telefoonnummer of e-mailadres? Vereist de dienst toegang tot je contacten? enz.)
- In welke context ga je de tool gebruiken?

Stap 3: Brainstorm over alternatieven (10 min.)

Criteria die te maken hebben met onze privacy zijn: van wie is de tool of dienst en wat is het bedrijfsmodel van het bedrijf. Alternatieven zijn tools en diensten die geen geld verdienen met onze data, en die onze privacy en digitale veiligheid belangrijk vinden.

Om alternatieven voor ieder discussiegroepje te vinden: vraag de groepjes om op te noemen over welke diensten ze hebben gepraat. Voor het e-mailgroepje kunnen dat bijvoorbeeld de volgende diensten zijn: Gmail, Yahoo, Hotmail, Riseup, enz. Vraag alle deelnemers om nog meer mogelijke alternatieven te noemen.

Stap 4: Afronding (5 min.)

- Waarschijnlijk zijn we al langer dan een uur bezig, dus misschien kun je de deelnemers beter naar de Bar of andere medewerkers verwijzen als ze nog vragen hebben. En je kunt ze verwijzen naar het appcenter in de Data Detox Bar.
- Je kunt ze ook de Data Detox Kit meegeven als ze hun digitale sporen willen uitwissen.

FERS

